

Nahum Sokolov u Zagrebu

Nahum Sokolov u Zagrebu

U nedjelju, 18. marta ov. g. u jutro, brzim vlakom iz Bos. Broda stigao je predsjednik Egzekutive Svjetske Cijionističke Organizacije, uz pratnju svog sekretara gđice dr. Sokolov, iz Sarajeva u Zagreb. Na željezničkoj stanici dočekala je uzvišenog gosta veliko mnoštvo zagrebačkog jevrejskog i nejevrejskog građanstva koje je željno iščekivalo dolazak cijionističkog prvaka i jevrejskog nacionalnog vođe. Među prisutnicima isticali su se izaslanici svih jevrejskih društava i ustanova i mnogobrojna omladina. Od voza do čekaonice priredila je oduševljena omladina gostima špalir.

U čekaonici, koja je bila dupkom puna, pozdravio je g. Sokolova, predsjednik Radnog Odbora Saveza Cijionista Jugoslavije g. dr. Aleksandar Licht jednim biranim govorom, u kojem je, među ostalim, rekao i ovo:

— Sa predsjednikom Weizmannom Vi ste nastupili gordo nasljedstvo Herzla u času historijskog raskrčta. To je nasljedstvo veliko i sjajno po svojoj moralnoj i idejnoj snazi, ali siromašno po sredstvima, kojima drugi narodi mogu da raspolazu. Državnici naroda, ali ne države, Vi ste u nepokolebivoj vjeri u pomoć naroda, od moćnika svijeta zahlijevali historijsku odmazdu, za flacanje od dvije tisuće godina. Pobjedili ste, kao što nijedan vojskovođa, nijedan državnik nije pobjedio: čistih, neokaljanih ruku, koje su poput oružja uzdizale svetlinju neprolaznih ideala prastaroga kulturnoga naroda.

G. dra Lichta, g. nadrabina, predsjednika Opštine i ostale prisutnike pozdravio je g. Sokolov jednim kratkim i toplim govorom. On je, među ostalim, rekao:

— Pozdravljam Vas onom riječju, koja se u Palestini posvuda ori i kojom svaki od naših razgovora i govora počinje: Šalom! To znači više nego pozdrav, to je simbol, to je harmonija, duševno zdravlje, šalom trebamo, šalom donosimo. Donosim Vam pozdrave Cijionističke Egzekutive, a mislim, da imadem pravo da Vam donesem pozdrave i blagoslov od onog mjesta, odakle dolazi taj pozdrav: iz Jerusolima. S tim pozdravom, braćo, započnimo sada naš rad.

Na to je Lea Spiegler pozdravila goste na francuskom jeziku i g. Sokolovu predala buket cvijeća.

Istoga dana, u 5 sati, popodne, g. Sokolov je imao sastanak sa izaslanicima zagrebačkih bogoslovnih opština i zagrebačkih jevrejskih društava i usta-

nova u hotelu «Esplanade». Ovaj je prijateljski sastanak otvorio predsjednik jevrejske bogoslovne opštine g. Dr. Hugo Kohn u ime bogoslovne opštine i svih ostalih zagrebačkih jevrejskih institucija. Pošto mu je zaželio dobrodošlicu, g. dr. Kohn je izjavio g. Sokolovu da je veliki pokret jevrejskog genija zahvatio i Jevreje Zagreba i da će oni uvijek saradivati u njemu.

Iza g. dra Kohna uzео je riječ uvaženi g. Sokolov, koji se, najprije, zahvalio g. dru Kohnu na toplim riječima, a poslije izrazio svoje veselje što vidi na okupu izaslanike jednog tako velikog broja društava. To je dobar znak, znak života. Zagrebački Jevreji su se zauzeli da za svaku potrebu osnuju društvo koje će da toj potrebi udevojlji. Ali sva ta udruženja, koliko se god ona diferencirala u svojim ciljevima, imaju da se približe i zajednički rade kada se radi o nacionalnoj stvari. U svom govoru, pohvalio je zagrebačku jevrejsku opštinu, i tom se prilikom dotakao pitanja jevrejskih opština u Palestini.

Iza sastanka korporacija u hotelu «Esplanade», nastavio je g. Sokolov svoj rad u Zagrebu jednim interesantnim govorom u hramu koji je bio dupkom pun. Tu smo vidjeli i jedan veliki broj uglednih nejevrejskih građana.

Uzvišene goste je predstavio prisutnicima zagrebački nadrabina g. dr. Gavrro Schwarz. Najprije je on ukazao na njegov poštovan rad u mladosti, koji je Sokolov razvio u «Hacefir», a poslije se zadržao kod prikaza njegove gigantske djelatnosti na širenju cijionističke ideje među Nejevrejima. Na to se g. dr. Schwarz pita:

Ko je više zvan, ko je podesniji od njega, koji preko decenija stoji u sredini, na vrhu cijionističkog pokreta, da jevrejstvo tu i tamo obavijesti, informira o današnjem položaju, o onom što je već postignuto, o onom što valja postići; kako, kojim načinom i kojim sredstvima! Zato obilazi velike općine, zato je došao i u našu sredinu, što nam služi na čast, kako bi i zagrebačko jevrejstvo u historijskom zadatku današnjeg jevrejstva imalo odličnog udjela.

Iza nadrabina g. dra Schwarz, g. Sokolov je održao svoj veliki govor.

— Potrebna je pomoć Izraelu — ježuat jisrael. A kakva je to pomoć? A što je to Izrael? Jisrael nije jedan Jevrejin, jedan čovjek, već je to jevrejska zajednica, cjelokupno Jevrejsvo. Danas je to Jevrejsvo u jednom škrpicu, u jednoj nuždi, koja je u «dubus, u

Mart 1928.

Nahum Sokolov u Zagrebu

Slike i tekst preuzeti su iz nedeljnih sarajevskih
jevrejskih novina „**JEVREJSKI GLAS**“, od 30. marta 1928.

godine,

god. I, broj 11, strane 1 i 2

Autor teksta nije naveden

Iza programnog dijela banketa, predsjednik jevrejske opštine g. dr. Kohn pozdravio je drage i uvažene goste.

Iza njega je uzeo riječ g. Sokolov, koji je u jednom temperamentnom i živom govoru pozvao zagrebačke Jevreje na žrtvu za narod.

— Prije 30 godina, rekao je Sokolov, držali su nas sanjarima, a nije prošlo ni 20 godina od onda, a mi smo dobili Balfourovu deklaraciju. I danas ti sanjari mogu ukazati na mnoge činjenice i stvarnosti koje opet ukazuju na stvarnost njihovog rada i htijenja. Nema ništa realnijeg u jevrejstvu od Palestine, od Jerušalajima. Dovedi smo u zemlju više od 100 hiljada ljudi. Gradili smo ceste, kuće, domove, pokusne stanice, polja.

Mi nemamo protivnika, već tek samo indifirentnih. A oni su opasniji od protivnika.

Traži na koncu i od zagrebačkih Jevreja da stupe u četu prega'aca. Ne traži se samo novac, nego i shvatanje za stvar i duhovno učestvovanje.

Iza govora g. Sokolova, koji je elektrizirao prisutne, skupljali su se prilozi za Keren Hajesod. Akcija na tom banketu je neobično uspjela.

*

U utorak prije podne, g. Sokolov i gđica Sokolov, u pratnji g. dra Huga Kohna i nadržabina g. dra Schwarzza i drugih posjetili su jevrejske institucije i razgledali grad.

Osim Schwarzzovog Doma, učinila su gospoda posjetu Gan-ajeladimu, gdje ih je, kao domaćica, dočekala gđa Diana Romano. Tu su gosti bili obdareni burketima cvijeća i iznenađeni napretkom djece gan-hajeladima u hebrejskom jeziku. Djeca Gan-ajeladima su dočekala i otpratila goste pjevanjem hebrejskih pjesama.

Istoga dana po podne, gđica Sokolov, član centralne uprave Wizo-a u Londonu, imala je sastanak sa zagrebačkom podružnicom Wizo-a. Na tom sastanku, gđica dr. Sokolov je podnijela izvještaj o radu i djelatnosti Wiza u Engleskoj, Austriji i Bugarskoj. Wizo je mlada institucija i ukazuje na znatne uspjehe. On još nije propagiran u dostatnoj mjeri i broj njegovih podružnica je malen. U zadnje vrijeme, njenom inicijativom osnovane su ovakve podružnice u Bugarskoj, a kod nas u Beogradu i Sarajevu.

Na večer, održan je miting u Makabijevom Domu, gdje je g. Sokolov govorio o današnjem stanju cionističkog pokreta.

U srijedu, 21. mara ov. g., u 5.50 sati, našao se na stanici jedan veliki broj zagrebačkih cionista i izaslanika jevrejskih društava da otorate uvažene goste, koji su krenuli vozom za München.

Nahum Sokolov u Zagrebu

U nedelju, 18. marta ov. g. u jutro, brzim vlakom iz Bos. Broda stigao je predsjednik Egzekutive Svjetske Cijonističke Organizacije, uz pratnju svog sekretara gđice dr. Sokolov, iz Sarajeva u Zagreb. Na željezničkoj stanici dočekalo je uzvišenog gosta veliko mnoštvo zagrebačkog jevrejskog i nejevrejskog građanstva koje je željno iščekivalo dolazak cijonističkog prvaka i jevrejskog nacionalnog vođe. Među prisutnima isticali su se izaslanici svih jevrejskih društava i ustanova i mnogobrojna omladina. Od voza do čekaonice priredila je oduševljena omladina gostima špalir.

U čekaonici, koja je bila dupkom puna, pozdravio je g. Sokolova, predsjednik Radnog Odbora Saveza Cijonista Jugoslavije g. dr. A l e k s a n d a r L i c h t jednim biranim govorom, u kojem je, među ostalim, rekao i ovo:

— Sa predsjednikom Weizmannom Vi ste nastupili gordo nasljedstvo Herzla u času historijskog raskršća. To je nasljedstvo veliko i sjajno po svojoj moralnoj i idejnoj snazi, ali siromašna po sredstvima, kojima drugi narodi mogu da raspolažu. Državnici naroda, ali ne države, Vi ste u nepokolebivoj vjeri u pomoć naroda, od moćnika svijeta zahtijevali historijsku odmazdu, za tlačenje od dvije tisuće godina. Pobijedili ste, kao što nijedan vojskovođa, nijedan državnik nije pobijedio: čistih, neokaljanih ruku, koje su poput oružja uzdizale svetinju neprolaznih ideala prastaroga kulturnoga naroda.

G. dra Lichta, g. nađrabina, predsjednika Opštine i ostale prisutnike pozdravio je g. S o k o l o v jednim kratkim i toplim govorom. On je, među ostalim, rekao:

— Pozdravljam Vas onom riječju, koja se u Palestini posvuda ori i kojom svaki od naših razgovora i govora počinje: Š a l o m! To znači više nego pozdrav, to je s i m b o l, to je i harmonija, duševno zdravlje, šalom trebamo, šalom donosimo. Donosim Vam pozdrave Cijonističke Egzekutive, a mislim, da imadem pravo da Vam donesem pozdrave i blagoslov od onog mjesta, odakle dolazi taj pozdrav: iz Jerusalima. S tim pozdravom, braćo, započnimo sada naš rad.

Na to je Lea S p i e g l e r pozdravila goste na francuskom jeziku i g. Sokolovu predala buket cvijeća.

Istoga dana, u 5 sati, popodne, g. Sokolov je imao sastanak sa izaslanicima zagrebačkih bogoštovnih opština i zagrebačkih jevrejskih društava i ustanova u hotelu «Esplanade». Ovaj je prijateljski sastanak otvorio predsjednik jevrejske bogoštovne opštine g. Dr. Hugo Kohn u ime bogoštovne opštine i svih ostalih zagrebačkih jevrejskih institucija. Pošto mu je zaželio dobrodošlicu, g. dr. Kohn je izjavio g. Sokolovu da je veliki pokret jevrejskog genija zahvatio i Jevreje Zagreba i da će oni uvi jek sarađivati u njemu.

Iza g. dra Kohna uzeo je riječ uvaženi g. S o k o l o v, koji se, najprije, zahvalio g. dru Kohnu na toplim riječima, a poslije izrazio svoje veselje što vidi na okupu izaslanike jednog tako velikog broja društava. To je dobar znak, znak života. Zagrebački Jevreji su se zauzeli da za svaku potrebu osnuju društvo koje će da toj potrebi udovolji. Ali sva ta udruženja, koliko se god ona diferencirala u svojim ciljevima, imaju da se približe i zajednički rade kada se radi o nacionalnoj stvari. U svom govoru, pohvalio je zagrebačku jevrejsku opštinu, i tom se prilikom dotakao pitanja jevrejskih opština u Palestini.

Iza sastanka korporacija u hotelu «Esplanade», nastavio je g. Sokolov svoj rad u Zagrebu jednim interesantnim govorom u hramu koji je bio dupkom pun. Tu smo vidjeli i jedan veliki broj uglednih nejevrejskih građana.

Uzvišene goste je predstavio prisutnicima zagrebački nadržabin g. dr. G a v r o S c h w a r z. Najprije je on ukazao na njegov požrtvovan rad u mladosti, koji je Sokolov razvio u «Hacefiri», a poslije se zadržao kod prikaza njegove gigantske djelatnosti na širenju cionističke ideje među Nejevrejima. Na to se g. dr. Schwarz pita:

— Ko je više zvan, ko je podesniji od njega, koji preko decenija stoji u sredini, na vrhu cionističkog pokreta, da jevrejstvo tu i tamo obavijesti, informira o današnjem položaju, o onom što je već postignuto, o onom što valja postići; kako, kojim načinom i kojim sredstvima! Zato obilazi velike općine, zato je došao i u našu sredinu, što nam služi na čast, kako bi i zagrebačko jevrejstvo u istorijskom zadatku današnjeg jevrejstva imalo odličnog udjela.

Iza nadržabina g. dra Schwarza, g. Sokolov je održao svoj veliki govor.

— Potrebna je pomoć Izraelu — ješuat jisrael. A kakva je to pomoć? A što je to Israel? Jisrael nije jedan Jevrejin, jedan čovjek, već je to jevrejska zajednica, cjeloukupno Jevrejstvo. Danas je to Jevrejstvo u jednom škripcu, u jednoj nuždi, koja je u «duhu», u tori, istoriji, jeziku, običajima i svim drugim jevrejskim kulturnim vrednotama. Ta su kulturna dobra, za koja smo dugo i dugo patili, u

opasnosti propasti. Njih trebamo ušćuvati. Ona se odista ćuvaju, ali u prijevodima, ne u originalu. Prijevodi uvijek gube ono što je najbitnije u originalu, specifikum. Ta naša dobra su i bez kuće, bez doma, a otuda i ta opasnost. Ta tora u stranim jezicima je sve stranija originalnom jeziku i idejama. Duh treba da ima svoj dom, svoju kuću. Taj dom nam je obećan Balfurovom deklaracijom, a i mnogo prije nje, u bibliji. U njoj je našim praocima obećan taj dom. Dakle, kada govorimo o našem obnovnom djelu, ne radi se tu o pričama, već o istorijskim činjenicama za nasljednike praotaca. Nije veliki čin što su narodi priznali naše pravo, već je to akt pravednosti. Oni su nam priznali staro, obećano pravo, o kojem nisu ni proroci prestajali da govore.

U diaspori se ne može ćuvati tora, ona se može ćuvati samo u nacionalnom domu, u domu u kome se svi ljudi osjećaju da su jedna nacija. Tamo smo već osnovali mnogo škola, pa i hebrejski univerzitet, tamo smo preporodili hebrejski jezik.

Ali mi nismo samo narod duha. Nama treba i zaklonište za one koji nemaju doma. Ali to ne smije da bude Amerika, iako će tamo naći taj beskućnik hljeba i zarade. Ne, to treba da bude Palestina u koju se ne emigrira, već se vraća. Palestina je «povratak kući» jednog naroda. A za taj povratak potrebna su sredstva: snaga muskula, idealizam, požrtvovnost, asketizam i novac.

Svijet je mnogo patio i trpio. Patnje još uvijek postoje i one su već nemoguće. Svijet je radi njih stvorio i jednu instituciju od koje mnogo očekuje u stvari ublaživanja tih patnja: Ta je institucija Savez Naroda. Mi nismo zastupani još u tom Savezu Naroda. Bićemo zastupani samo, ako budemo nacija, jevrejska nacija, i to koja živi i stanuje u Palestini. Ješuat će biti ako se u velikoj svjetskoj zajednici prizna i naša mala opština. Po Cijonu će nadoći ješuat-jisrael.

*

U ponedjeljak, 19. marta o. g., primio je g. Sokolov zagrebačke novinare. Taj sastanak, koji je trajao skoro 2 sata, i to od 11¹/₂—11²/₂ sati po podne, održan je u salonu hotela «Esplanade».

Razgovor sa novinarima je bio veoma živ i interesantan i kretao se, u glavnom, oko pitanja cijonističkog pokreta. Cijonizam je danas realnost, s kojom današnja Evropa računa i koju je i sama Evropa i stvorila. Tu je Balfurova deklaracija, zaključak konferencije mira u Parizu, konferencije u San Remu, razne izjave mnogih evropskih i ne evropskih država. Pitanje Palestine i jevrejskog naroda postalo je svjetska i internacionalna stvar.

Iza izvještaja g. Sokolova, pala su razna pitanja sa strane novinara, na koja je g. Sokolov dao precizne i zadovoljavajuće odgovore. Ta su se pitanja ticala mogućnosti da Palestina postane agrarna zemlja, hebrejskog jezika, rada na hebrejskom univerzitetu i.t.d.

Istoga dana, u predvečerje, posjetio je g. Sokolov Bue-Brit ložu. Tu su ga pozdravili predstavnici lože, a on je iza toga održao jedan lijep govor.

U večer, zagrebačka jevrejska bogoštovna Opština, u zajednici sa svim jevrejskim društvima, priredila je u čast Sokolova, u Gradskom Podrumu, banket. Banket, na kojem je bilo oko 300 uzvanika, otvoren je sviranjem «Hati-kve» i jugoslovenske državne himne. U programu su bile još nekolike jevrejske pjesme koje je glazba izvanredno izvela.

Iza programnog dijela banketa, predsjednik jevrejske opštine g.dr. K o h n pozdravio je drage i uvažene goste.

Iza njega je uzeo riječ g. S o k o l o v koji je u jednom temperamentnom i živom govoru pozvao zagrebačke Jevreje na žrtvu za narod.

— Prije 30 godina, rekao je Sokolov, držali su nas sanjarima, a nije prošle ni 20 godina od onda, a mi smo dobili Balfourovu deklaraciju. I danas ti sanjari mogu ukazati na mnoge činjenice i stvarnosti koje opet ukazuju na stvarnost njihovog rada i htijenja. Nema ništa realnijeg u jevrejstvu od Palestine, od Jerušalajima. Dovedi smo u zemlju više od 100 hiljada ljudi. Gradili smo ceste, kuće, domove, pokusne stanice, polja.

Mi nemamo protivnika, već tek samo indiferentnih. A oni su opasniji od protivnika. Traži na koncu i od zagrebačkih Jevreja da stupe u četu pregalaca. Ne traži se samo novac, nego i shvatanje za stvar i duhovno učestvovanje.

Iza govora g. Sokolova, koji je elektrizirao prisutne, skupljali su se prilozi za Keren Hajesod. Akcija na tom banketu je neobično uspjela.

*

U utorak prije podne, g. Sokolov i gđica Sokolov, u pratnji g. dra Huga Kohna i nadrabina g. dra Schwarza i drugih posjetili su jevrejske institucije i razgledali grad.

Osim Schwarzovog Doma, učinila su gospoda posjetu Gan-ajeladimu, gdje ih je, kao domaćica, dočekala gđa Diana R o m a n o. Tu su gosti bili obdareni burketima cvijeća i iznenađeni napretkom djece gan-hajeladima u hebrejskom

jeziku. Djeca Gan-ajeladima su dočekala i otpratila goste pjevanjem hebrejskih pjesama.

Istoga dana po podne, gđica Sokolov, član centralne uprave Wizo-a u Londonu, imala je sastanak sa zagrebačkom podružnicom Wizo-a. Na tom sastanku, gđica dr. Sokolov je podnijela izvještaj o radu i djelatnosti Wiza u Engleskoj, Austriji i Bugarskoj. Wizo je mlada institucija i ukazuje na znatne uspjehe. On još nije propagiran u dostatnoj mjeri i broj njegovih podružnica je malen. U zadnje vrijeme, njenom inicijativom osnovane su ovakve podružnice u Bugarskoj, a kod nas u Beogradu i Sarajevu.

Na večer, održan je miting u Makabijevom Domu, gdje je g. Sokolov govorio o današnjem stanju cionističkog pokreta.

U srijedu, 21. marta ov. g., u 5.50 sati, našao se na stanici jedan veliki broj zagrebačkih cionista i izaslanika jevrejskih društava da otprate uvažene goste, koji su krenuli vozom za München.